

Sammendrag situasjonsrapportering – Uke 33

Hensikten med situasjonsrapporteringen er å få en oversikt over situasjonsbildet slik at Landbruksdirektoratet kan viderefremme informasjon til øvrig forvaltning, næring og forskning og slik oppnå en felles forståelse av gjeldende situasjon.

Situasjonsrapport fra Landbruksdirektoratet – Uke 33

Hendelse: Barkbiller

1. Situasjonsbilde

Landbruksdirektoratet har bedt om ukentlige situasjonsrapporter fra statsforvaltere i fylkene berørt av høy lokal risiko og statsforvalter i Innlandet hvor det er bekymring for utbrudd. Fredag 20. ble det gitt nytt varsel basert på fangstene i barkbilleovervåkingen. Risikonivåene fra forrige varsel blir stående i alle soner.

- **Sone 1: Risikoen** vurderes som lokalt høy i deler av sone 1. Særlig Vestfold og Telemark (Porsgrunn og Siljan) har lokaliteter med høye fellefangster og påvisninger av nye angrep. Også andre deler av sone 1 har enkelte lokaliteter med mer enn 20 000 biller per felle (Buskerud, Akershus, Østfold), men de fleste av disse har ikke observasjoner av vesentlige barkbilleangrep så langt. Om det finnes slike angrep, så kan slike skader i mange tilfeller bli synlige først etter sommersesongen og utover høsten. **Usikkerheten** for varselet vurderes som høy. De fleste steder har gjennomført første generasjon innen midten av juli, men vi vet ikke i hvilken grad disse billene har forlatt treet for å angripe nye trær eller om de blir værende i treet fram til overvintring. Juli har vært rekordvarm, men det har også kommet mye nedbør fra siste del av juli og inn i august som kan ha virket dempende på billenes fluktaktivitet. Ved slutten av periode 4 kan mer enn halve livsløpet for andre generasjon være gjennomført i mange lokaliteter. Varselet er gitt av Landbruksdirektoratet etter råd fra NIBIO, 20. august 2021.
- **Sone 2: Risikoen** vurderes som lav for sone 2 (omfatter Innlandet). Enkelte lokaliteter i sone 2 har mer enn 20 000 biller per felle i denne sesongen, men majoriteten av lokalitetene har langt lavere verdier. Det er ikke kommet inn meldinger om angrep av vesentlig omfang i sone 2. Første generasjon ble fullført i perioden 5. juli – 9. august, og hvor stor del av en eventuell andre generasjon som er gjennomført så langt varierer mye mellom lokalitetene (0 – 63 %). **Usikkerheten** for varselet vurderes som middels. Juli har vært rekordvarm, men det har også kommet mye nedbør fra siste del av juli og inn i august som kan ha virket dempende på billenes fluktaktivitet. Det kan ikke utelukkes at flere nye angrep kan bli synlig i løpet av ettersommeren og høsten. Varselet er gitt av Landbruksdirektoratet etter råd fra NIBIO, 20. august 2021.

SFAG, SFVT, SFOV og SFIN har hatt møter i kontaktutvalg eller tilsvarende før sommeren hvor fokus har vært å forankre beredskapsplanen og roller og ansvar. Per 20. august er det gjennom sommeren kommet inn noen meldinger om observasjoner av angrep av stor granbarkbille i Vestfold og Telemark, Oslo og Viken og Innlandet. SFVT har den siste uken observert betydelige forekomster av gran med rødbrun farge over hele fylket.

Tømmerkjøpere prioriterer innkjøring av tømmer fra bilveilagene i alle overnevnte fylker, flere planlegger for eventuell prioritering av driftsapparat.

Rapportering uke 33:

- Oslo og Viken: SFOV har ikke mottatt noen bekymringsmeldinger eller rapporter fra kommuner eller aktører. SFOV registrerer imidlertid at det etter fjerde tømmeuke i barkbilleovervåkingen er en økning i antallet kommuner med gult nivå (fra 5 stk. etter tredje tømning til 12 stk etter fjerde tømning). Det er også flere kommuner rundt Oslo-området som har meldt inn i registreringsportalen om observasjoner av angrep på stående trær (Oslo, Lørenskog, Eidsvoll, Lier), i tillegg til enkelte kommuner i tidligere Østfold (Marker, Aremark, Våler) og tidligere Buskerud (Krødsherad, Nore og Uvdal). Det er varierende hvor god oversikt skogbrukssjefene har over angrep i sine kommuner, så det er nok flere enn disse som har rapportert inn som også har angrep.
- Agder: Statsforvalteren i Agder har ikke mottatt informasjon fra næringsaktører, kommuner eller andre om endring i status for barkbiller i fylket.
- Innlandet: Det er ikke kommet inn rapporter om endret skadebilde hverken fra kommuner eller næringsaktøre. Ingen mottatte bekymringsmeldinger. Situasjonsbildet vurderes som uforandret.
- Vestfold og Telemark: SFVT var oppi småfly og fløy over deler av fylket 18. august. Flyturen ga god oversikt over skadebildet i Vestfold-delen av fylket. Det er stor forekomst av tørrgran fra de siste tre årenes tørke- og barkbilleskader. Mer bekymringsfullt er det at SFVT også observerte betydelige forekomster av graner med rødbrun farge, noe de tolker som graner som har dødd i løpet av sommeren 2021. SFVT vil anslå omfanget til å være stort over hele fylket, men særlig i deler av Larvik, sør i fylket, og Holmestrand kommune, nord i fylket.

2. Mediebilde og budskap

Landbruksdirektoratet har hatt egen nyhetssak og pressemelding. Blitt plukket opp av skognæringens medier. Hovedbudskapet har vært at det nå finnes et varsel og en beredskapsplan for barkbiller og at skogeiere i områder med høye billefangster må ut å sjekke i egen skog. Har lenket til opplæringsvideoer for å kjenne igjen granbarkbille og gangsystemer.

Statsforvaltere har tatt i bruk egne nettsider for å informere om barkbilleberedskap. Skognæringens medier har hatt mange saker om barkbilleberedskap, NRK Vestfold og Telemark med TV-innslag 24. juni, NRK Sørlandet innslag i radio 29. juni. Tømmerkjøpere i alle fylker har forsøkt å nå ut til sine kunder enten ved nyhetssaker på egne nettsider, eller SMS til skogeiere. Hovedbudskapet har vært at det nå finnes et varsel og en beredskapsplan for barkbiller og at skogeiere i områder med høye billetall må ut å sjekke i egen skog.

Usikkerhet om man når ut til skogeiere da det er liten eller ingen respons.

Nyhetssaker og pressemeldinger uke 33:

- Statsforvalteren i Vestfold og Telemark hadde en journalist fra magasinet Skog med på flytur 18. august. Ingen medieoppslag om granbarkbiller i uke 33.

3. Tiltak som er iverksatt

- Alle overnevnte fylker har gjennomført møter i kontaktutvalg eller tilsvarende med fokus på forankring av beredskapsplanen og roller og ansvar

- Myndigheter og næring har forsøkt å nå ut til skogeiere for å oppfordre til å sjekke egen skog.
- Tømmerkjøpere prioriterer innkjøring av tømmer fra bilveilager
- Tømmerkjøpere planlegger for omdisponering av driftsapparat
- Ldir har bedt om ukentlige situasjonsrapporteringer fra SF i sone 1 og Innlandet for å følge situasjonsutviklingen tett. Sammendrag av situasjonsrapporteringene sendes ut til SF, LMD, næring og forskning.

Tiltak som er iverksatt uke 33:

- Oslo og Viken: Flere av de angrepne bestandene blir avvirket nå.

4. Forventet utvikling

Vestfold og Telemark: SFVT er bekymret for utviklingen som har vært gjennom sommeren. Feltarbeiderne som skal ut de neste to ukene er bedt om å prioritere områdene nord i fylket og se etter aktivitet fra andre generasjon biller (klekket i år). Det er forholdsvis varmt vær og det er meldt varmt fremover, så det er sannsynlig at det er sverming nå og vil være det en tid fremover.

SFVT forventer at skogeiere i de neste ukene vil skaffe seg oversikt over skog som har dødd i løpet av sommeren. Skadene vil gjøre seg gjeldende i form av misfarget bar og trær som slipper barken. SFVT forventer økt pågang fra skogeiere til tømmerkjøperne.

5. Tiltak som vurderes iverksatt

Midlertidige tømmerlager vurderes opprettet, diskutert i kontaktutvalg. Tiltaket må initieres av næringa. Industrien melder om fulle tømmerlager. Ved utbrudd og uttak av større mengder tømmer har man per i dag ingen midlertidige lager.

Det er viktig at nødvendige tiltak ikke stanser opp på grunn av spørsmål angående økonomiske virkemidler.

Uke 33:

Vestfold og Telemark: SFVT vil kontakte skogeiersamvirket i uke 34 og diskutere mulige tiltak for å nå ut med informasjon til skogeiere og muligheten for å prioritere intensivt hogst i de mest skadeutsatte områdene.

Oslo og Viken, Agder, Innlandet: Det ble ikke vurdert nye tiltak i uke 33.